

Блащук Т. В. Тези доповіді: Якість як умова цивільно-правового договору // Матеріали Міжнародної наукової конференції професорсько-викладацького та аспірантського складу “Правове життя сучасної України”. – Одеса. Одеська національна юридична академія. – 21-22 травня 2010 р. – С. 425-426.

Якість як умова цивільно-правового договору

Блащук Тетяна Володимирівна,
Національний університет “Острозька академія”
кандидат юридичних наук, доцент

Актуальність теми обумовлена значенням і роллю якості та безпеки продукції для усіх, хто її придбаває як з метою власного споживання, так і з метою використання у господарській діяльності, недосконалістю правового регулювання якості та безпеки продукції. Одним із засобів забезпечення якості та безпечності продукції є договір. В юридичній літературі роль договору у забезпеченні якості продукції розглядається частково в роботах таких російських і вітчизняних вчених як Маслова А.В., Гридин А.В. Зверєва О.В., Опришко В.Ф., Іваненко Л. та деякі інші. Проте і вказані вчені не аналізують якість як умову договору.

Метою даної доповіді є необхідність вказати на прогалину в законодавстві, що потребує врегулювання та шляхи її усунення, щодо визначення та характеристики такої необхідної умови будь-якого договору як якість.

Підставою виникнення правовідносин за участю фізичних та юридичних осіб, які пов’язані із реалізацією права на якість, у більшості випадків є цивільно-правовий договір. Залежно від предмета договору, ці особи можуть виступати як замовник, покупець, пасажир, поклажодавець тощо, а предметом договору можуть бути товари, роботи та послуги.

Суть і значення цивільно-правового договору в конкретних правовідносинах найбільш яскраво відображаються у його змісті, яким визначається і зміст самого правовідношення.

Залежно від їх юридичного значення всі договірні умови можна поділити на три основні групи: істотні, звичайні і випадкові. Розглянемо якість як умову договору в контексті наведеної вище класифікації.

Якість у договорі може бути умовою про предмет договору у договорах купівлі-продажу, який є родовим поняттям стосовно деяких видів зобов'язань, суть яких полягає в тому, що одна сторона зобов'язується передати у власність другої сторони яке-небудь майно, а остання зобов'язується прийняти це майно і сплатити за нього визначену грошову суму (ціну). В даному випадку якість є характеристикою товару, щодо якого укладається правочин.

Однак, деякі науковці вважають, що умова про якість не є істотною ні сама собою, ні як частина умови про предмет договору. Вони пояснюють це те, що відповідно до ст. 526 ЦК України зобов'язання має виконуватися належним чином відповідно до умов договору та вимог цього Кодексу, інших актів цивільного законодавства, а за відсутності таких умов та вимог — відповідно до звичаїв ділового обороту або інших вимог, що звичайно ставляться. Саме останнє (звичаї ділового обороту або інші вимоги, що звичайно ставляться) застосовується до одного з основних елементів належного виконання договору – якості. Окрім того, у разі відсутності в договорі купівлі-продажу умов щодо якості товару продавець зобов'язаний передати покупцеві товар, придатний для мети, з якою товар такого роду звичайно використовується (ч.2 ст. 673 ЦК України).

Проте, незалежно від наявності відповідної конкретизації сама ст. 526 ЦК України містить варіант поведінки, який дозволяє не вважати умову про якість істотною для даного договору. Так само й щодо договору підряду встановлено, що робота, виконана підрядником, має відповідати умовам договору підряду, а в разі їх відсутності або неповноти — вимогам, що звичайно ставляться до роботи відповідного характеру (ч.1 ст. 857 ЦК України).

Якість як мова, що визначена законом істотною може мати місце у випадку, встановленому ч. 4 ст. 673 ЦК України, відповідно до якої, якщо законом встановлено вимоги щодо якості товару, продавець зобов'язаний передати покупцеві товар, який відповідає цим вимогам. Під встановленими законом

вимогами мається на увазі міжнародні та національні стандарти та інші нормативи передбачені Законом України Про стандартизацію і т.п.

Якість як умову необхідну для даного виду договорів можна проілюструвати на прикладі договору комісії. Відповідно до ч.3 ст. 1011 ЦК України істотними умовами договору комісії, за якими комісіонер зобов'язується продати або купити майно, є умови про це майно та його ціну. В даному випадку умова про майно залежно від природи майна, може містити вимоги щодо його якості.

Якість як умова, щодо яких за заявою хоча б однієї сторони має бути досягнуто згоди може мати місце у будь-якому договорі. Будь-яка із сторін може визнати недостатніми ті умови, що названі істотними у законі або є необхідними для договору даного виду, і вимагати включення у договір додаткових умов, без яких угода їй не влаштовує. Це, з одного боку, є правом сторін, але з іншого, в разі такого погодження, водночас і імператив, якого вони зобов'язані дотримуватися відповідно до умов договору.

Таким чином, вищесказане дає змогу сказати проте, що якість як умова договору може виступати і як істотна, і як випадкова, і як звичайна. Разом з тим, значна частина норм Цивільного кодексу, що регулює окремі види договорів, перш за все договорів про надання послуг, взагалі не згадує про якість, як умову договору. Враховуючи те, що вимога про якість не розглядається у загальних положеннях про договір, то у таких договорах, вимога про якість цивільним законодавством залишається не врегульованою, що в свою чергу призводить до зловживань.

Відтак, необхідно, внести зміни до Цивільного кодексу України, якими серед загальних положень про договір визначити вимоги до якості.